

§ 314

V 22.5.2019, Valtuutettu Abdirahim Husseinin aloite palvelujen järjestämisestä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus katsoo valtuutettu Abdirahim Husseinin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Abdirahim Hussein (ent. Mohamed) ja 33 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan palvelujen järjestämistä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkistrategia 2017–2021 nostaa keskeiseksi tavoitteeksi helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisyn. Päämääränä on tavoittaa aikaisin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset, tunnistaa syrjäytymisen ehkäisylle keskeisiä ryhmiä ja räätälöidä heille yksilöllisiä ja parempia palvelukokonaisuuksia sekä panostaa etsivään työhön ja yksinäisyyden ehkäisyyn.

Kaupunkitason hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiahankkeella vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja

laaditaan kaupungin toimialojen yhteiset toimenpiteet yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi. Lisäksi kaikilla toimialoilla toteutetaan kaupungin yhteistä osallisuusmallia.

Kaupunginhallitus on 11.2.2019 § 119 hyväksynyt lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn strategiahankkeen 2017-2021 (Mukana-ohjelma) ja viestintäsuunnitelman kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelmalla pyritään muovaamaan järjestelmää, prosesseja ja toimintamalleja syrjäytymisen syitä poistaviksi ja lieventäviksi toimintatavoiksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisy kuuluvat vuoden 2019 sitoviin tavoitteisiin. Keskeinen kaupunkiyhteinen hanke on nuorten syrjäytymisen ehkäisy, jota edistetään vuonna 2019 lisäämällä ja kehittämällä nuorten päihde- ja mielen-terveyspalveluja. Palvelujen saavutettavuutta kehitetään siten, että asiakkaiden yhteydenpäänti ja palvelujen piiriin pääsy turvataan entistä paremmin.

Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentäminen

Pitkäaikainen yksinäisyys on merkittävä terveyttä ja hyvinvointia alentava tekijä. Yksinäisyyttä ja syrjäytymisriskiä voidaan vähentää edistämällä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä lisäämällä asukkaiden yhdenvertaisuutta. Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi on tärkeää, että siihen liittyviä toimenpiteitä toteutetaan koko kaupungin yhteistyönä.

Kaupungilla on noin 60 nuorisotaloa ja -tilaa. Toimialoilla palveluihin kuuluvia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ovat esimerkiksi eri puolilla kaupunkia sijaitsevat asukastalot ja palvelukeskukset, joissa järjestetään monenlaista toimintaa eri-ikäisille helsinkiläisille. Tilat toimivat asukkaiden kohtaamispaikkoina ja asukkaat voivat järjestää niissä erilaisia tapahtumia. Asukastaloilla ja palvelukeskuksissa tarjotaan monipuolista neuvontaa ja ohjausta palvelujen käyttöön sekä esimerkiksi digineuvontaa, jonka avulla lisätään asukkaiden osallisuutta. Matalan kynnyksen toimintaa järjestetään myös kohdennetusti eri asiakasryhmille, esimerkiksi päihdekuntoutujille. Tarjolla on lisäksi monipuolisia vapaaehtoistehtäviä, joissa toimiminen edistää sekä vapaaehtoisten että asiakkaiden osallisuutta ja vähentää yksinäisyyttä.

Kaupungin myöntämällä järjestöavustuksilla tuetaan yksinäisyyttä ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluja, kuten matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja sekä erilaisia puhelin- ja neuvontapalveluja. Kohtaamispaikkoja ja yksinäisyyttä vähentäviä toimintamalleja arvioidaan myös osana Helsingin kaupungin osallistuvaa budjetointia.

Kaupunginhallituksen asukasosallisuuden avustuksilla tuetaan yhteisöjen ylläpitämiä asukastiloja. Asukasosallisuuden avustusta myönnetään asukastiloille, jotka ovat pääsääntöisesti helsinkiläisten avoimesti ja maksutta käytettävissä ja joita käytetään monipuolisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Asukasosallisuuden avustuksissa pyritään alueelliseen tasapainoon, yhdenvertaisuuteen ja tarveperustaiseen harkintaan. Vuoden 2019 avustusmäärärahoilla tuetaan 19 yhteisön ylläpitämää asukastaloa vuokratuen muodossa. Palkka-avustusta myönnettiin 18 työntekijän pakkaukseen. Asukastilojen vuokra-, palkka- ja ylläpito-kustannuksiin myönnettiin avustuksia yhteensä 730 718 euroa vuodeksi 2019.

Palveluihin pääsyn helpottaminen

Palvelujen uudistamisen yhteydessä kehitetään uudenlaisia tapoja helpottaa palveluihin hakeutumista ja lisätään matalan kynnyksen kohtaamisia. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimialalla uusissa palvelukeskuksissa on tarjolla sosiaali- ja terveyspalvelujen lisäksi järjestöjen toimintaa, esimerkiksi perhekahviloita.

Toimialoilla on otettu käyttöön useita sähköisen asioinnin kanavia, mm. chat-palveluja. Sosiaali- ja terveystoimialalla on lapsiperheille suunnattu sähköisen yhteydenoton kanava Tarvitsen apua -nappi. Neuvontaa ja ohjausta saa myös puhelimitse sekä useissa palveluissa paikan päällä ilman ajanvarausta. Palveluihin hakeutumista helpotetaan lisäksi keskittämällä neuvonnan ja palvelutarpeen arvioinnin palveluja. Sosiaali- ja terveystoimialan ikääntyneiden keskitetty neuvonta Seniori Info on otettu käyttöön vuonna 2018 ja lapsiperheiden vastaavaa palvelua kehitetään vuoden 2019 aikana. Riskiryhmien etsimisen ja tunnistamisen -ydinprosessin avulla asiakkaiden tuen tarpeet kyetään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa ja kokoamaan asiakkaan ympärille tarvittavat palvelut tai ohjaamaan heidät esimerkiksi järjestöjen palveluihin.

Henkilöstölle järjestetään säännöllisesti asiakkaiden kohtaamisen koulutusta. Koulutusten teemoina ovat muun muassa vuorovaikutustaidot ja kohtaaminen ohjaus- ja neuvontatyössä, asiakkaan dialoginen kohtaaminen sekä vuorovaikutus puhelimesta tehtävässä asiakaspalvelutyössä. Yhteisten koulutusten lisäksi järjestetään eri ammattiryhmille ja palveluihin kohdennettuja koulutuksia.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että syrjäytymisen ja yksinäisyyden vähentämistä jatketaan kaupungin toimialojen ja yhteistyökumppaneiden yhteisenä työnä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 19.03.2019 § 148

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Syrjäytyminen ja yksinäisyys ovat merkittäviä haasteita, joiden ratkaisemiseen tarvitaan kaupunkiyhteisiä toimia. Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii monipuolisen ja tasapainoisen kaupunkirakenteen kehityksestä. Tähän liittyy koko ketju aina pitkän aikavälin strategisesta maankäytön suunnittelusta rakentamiseen ja tilapalveluihin asti.

Kaavoituksessa pyritään varmistamaan riittävät tilavaraukset sekä yksityisten että julkisten palvelujen tarpeisiin. Suunnittelu on vuorovaikutteista ja huomioi muuttuvat tarpeet.

Vaikka kaupunkiympäristön toimialan mahdollisuus vaikuttaa syrjäytymisen ja yksinäisyyden purkupalveluihin on rajallinen, voidaan kaupunkisuunnittelulla vaikuttaa kaupungin käytettävyyteen ja palvelujen toimintaedellytyksiin. Tiivistyvä ja sekoittunut kaupunkirakenne mahdollistaa kohtaamisiin tukeutuvan kaupunkielämän sekä monipuolisen harrastustarjonnan. Kasvun tuoma taloudellisen toiminnallisuuden lisääntyminen parantaa työmarkkinatilannetta. Työ ja vapaa-ajan harrastukset ovat tärkeä keino syrjäytymisen ja yksinäisyyden torjumiseksi.

Kaupunkirakenteen sisällä olevien palvelujen lisäksi myös kaupungin monipuoliset viher- ja virkistysalueet ovat tärkeitä kohtaamispaikkoja, joita kehitetään pitkäjänteisesti asukkaiden tarpeista lähtien. Kaupun-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

kiympäristön toimiala varmistaa toimivat puitteet, joiden varaan voidaan rakentaa syrjäytymistä ja yksinäisyyttä torjuva palveluverkko.

12.03.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Heikki Salmikivi, tiimipäällikkö: 310 37483
heikki.salmikivi(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.03.2019 § 41

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Abdirahimin ym. aloitteesta koskien palvelujen järjestämistä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi:

"Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021 nostaa keskeiseksi tavoitteeksi helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisyn. Päämääränä on tavoittaa aikaisemmin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset, tunnistaa syrjäytymisen ehkäisylle keskeisiä ryhmiä ja räätälöidä heille yksilöllisiä ja parempia palvelukokonaisuuksia sekä panostaa etsivään työhön ja yksinäisyyden ehkäisyyn.

Kaupunkitason hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiahankkeella vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja laaditaan kaupungin toimialojen yhteiset toimenpiteet yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi. Lisäksi kaikilla toimialoilla toteutetaan kaupungin yhteistä osallisuusmallia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisy kuuluvat vuoden 2019 sitoviin tavoitteisiin kaikissa sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa. Keskeinen kaupunkiyhteinen hanke on nuorten syrjäytymisen ehkäisy, jota edistetään vuonna 2019 lisäämällä ja kehittämällä nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluja. Toimialatason sitova tavoite on kehittää palvelujen saavutettavuutta siten, että asiakkaiden yhteydensaanti ja palvelujen piiriin pääsy turvataan entistä paremmin.

Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentäminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Sosiaali- ja terveystoimialan palveluihin kuuluvia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ovat esimerkiksi eri puolilla kaupunkia sijaitsevat asukastalot ja palvelukeskukset, joissa järjestetään monenlaista toimintaa eri-ikäisille helsinkiläisille. Tilat toimivat asukkaiden kohtaamispaikkoina ja asukkaat voivat järjestää niissä erilaisia tapahtumia ja toimintaa. Asukastaloilla ja palvelukeskuksissa tarjotaan monipuolista neuvontaa ja ohjausta palvelujen käyttöön sekä esimerkiksi digineuvontaa, jonka avulla lisätään asukkaiden osallisuutta digiarjessa. Matalan kynnyksen toimintaa järjestetään myös kohdennetusti eri asiakasryhmille, kuten päihdekuntoutujille. Toimialan palveluissa on tarjolla myös monipuolisia vapaaehtoistehtäviä, joissa toimiminen edistää sekä vapaaehtoisten että asiakkaiden osallisuutta ja vähentää yksinäisyyttä.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämillä järjestöavustuksilla tuetaan yksinäisyyttä ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluja, kuten matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja sekä erilaisia puhelin- ja neuvontapalveluja. Kohtaamispaikkoja ja yksinäisyyttä vähentäviä toimintamalleja kehitetään myös osana Helsingin kaupungin osallistuvaa budjetointia.

Palveluihin pääsyn helpottaminen

Palvelujen uudistamisen yhteydessä sosiaali- ja terveystoimialalla kehitetään uudenlaisia tapoja helpottaa palveluihin hakeutumista ja lisätä matalan kynnyksen kohtaamisia. Uusissa palvelukeskuksissa on tarjolla sosiaali- ja terveystoimien lisäksi järjestöjen toimintaa, kuten perhekeskusten perhekahvilat, ja järjestöjen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä palvelujen kehittämiseksi.

Toimialalla on otettu käyttöön useita sähköisen asiointin kanavia kuten chat-palveluja ja lapsiperheille suunnattu sähköisen yhteydenoton kanava Tarvitsen apua -nappi. Neuvontaa ja ohjausta saa myös puhelimitse sekä useissa palveluissa paikan päällä ilman ajanvarausta. Palveluihin hakeutumista helpotetaan lisäksi keskittämällä neuvonnan ja palvelutarpeen arvioinnin palveluja. Ikääntyneiden keskitetty neuvonta Seniori Info on otettu käyttöön vuonna 2018 ja lapsiperheiden vastaavaa palvelua kehitetään vuoden 2019 aikana. Toimialan palveluissa otetaan parhaillaan käyttöön ydinprosessia "riskiryhmien etsiminen ja tunnistaminen". Tämän avulla asiakkaiden tuen tarpeet kyetään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa ja kokoamaan asiakkaan ympärille tarvittavat palvelut tai ohjaamaan heidät esimerkiksi järjestöjen palveluihin.

Sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle järjestetään säännöllisesti koulutusta asiakkaiden kohtaamiseen liittyen. Koulutusten teemoina ovat muun muassa vuorovaikutustaidot ja kohtaaminen ohjaus- ja neuvontatyössä, asiakkaan dialoginen kohtaaminen sekä vuorovaikutus

puhelimessa tehtävässä asiakaspalvelutyössä. Toimialan yhteisten koulutusten lisäksi järjestetään eri ammattiryhmille ja palveluihin kohdennettuja koulutuksia.

Sosiaali- ja terveystoimiala pitää tärkeänä, että syrjäytymisen ja yksinäisyyden vähentämistä jatketaan kaupungin toimialojen ja yhteistyökumppaneiden yhteisenä työnä. Sosiaali- ja terveystoimialan saavutettavuutta vahvistetaan edelleen palvelujen uudistamisen yhteydessä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Pitkäaikainen yksinäisyys on merkittävä koettua terveyttä ja hyvinvointia alentava tekijä. Yksinäisyyttä ja syrjäytymisriskiä voidaan vähentää edistämällä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä lisäämällä asukkaiden yhdenvertaisuutta. Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi on tärkeää, että siihen liittyviä toimenpiteitä toteutetaan koko kaupungin yhteistyönä."

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Kaisa Pasanen, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
kaisa.pasanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.02.2019 § 40

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että Helsingissä on tarjolla runsaasti erilaisia matalan kynnyksen neuvonta- ja kohtaamispalveluita, joita myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on mukana tuottamassa. Haaste on, että palvelut ovat tällä hetkellä melko hajallaan. Lautakunta katsoo, että vaikuttavuuden kannalta hedelmällistä olisi kaupunkitasoisesti luoda yhtenäistä viestintää tarjolla olevista matalan kynnyksen neuvonta- ja ohjauspalveluista, jolloin tieto ja tavoitettavuus palveluista paranisivat entisestään.

Vapaaehtois- ja ystävöiminta

Kaupunki sekä erilaiset järjestöt tarjoavat Helsingissä vapaaehtoistoimintana muun muassa saattamisapua ja ystävöimintää. Esimerkiksi vapaaehtoiset kulttuurikaverit lähtevät seuraksi niille, joille kulttuurita-

pahtumaan lähtemisen kynnys on korkea, ja joita yksin lähteminen ei houkuttele tai joille se on vaikeaa. Kaverit lähtevät mukaan kulttuuritahtumaan, varaavat liput ja tarvittaessa avustavat tai opastavat tapahtumapaikalle. Kulttuurikaveritoiminta on tarkoitettu yli 18-vuotiaille, ja sen organisoimisesta vastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.

Monipuolisten palvelukeskusten toiminnassa on runsaasti matalan kynnyksen vapaaehtois-, liikunta- ja kulttuuritoimintaa. Helsingin kaupungin omana toimintana järjestetään myös matalan kynnyksen Naapuruuspiiri-ryhmiä, joiden on tarkoitus palvella perinteisten palveluiden katvealueilla. Myös stadin asukastalot ovat matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja olohuoneita kaikille alueen asukkaille.

Erilaisia neuvonta- ja puhelinpalveluja järjestetään valtakunnallisesti ja paikallisesti erityisesti järjestöjen ja seurakuntien toimesta, usein vapaaehtoistoimintana (esim. HelsinkiMissio, Suomen mielenterveysseura). Myös kaupunki tarjoaa omina palveluinaan puhelimitse, kasvokkain tai internetissä neuvontaa kaikille suunnatuilla palveluilla (esim. terveysneuvonta, Helsinki-info) tai kohdennetusti (esim. seniori-info, digineuvonta).

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisopalvelukokonaisuuden näkökulmasta yksinäisyys on yksi keskeisiä syitä syrjäytymisen taustalla, ja sen ehkäisemiseksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla tehdään paljon työtä. Nuorisopalvelukokonaisuudella on Helsingissä noin 60 nuorisotaloa ja -tilaa, runsaasti harrastusmahdollisuuksia, tapahtumia, viikonloppu- ja lomatoimintaa, kursseja, leirejä jne. Nuorisotilat tarjoavat nuorille mahdollisuuden paikkaan, jossa nuori voi matalalla kynnyksellä tavata muita nuoria ja kokea osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Toiminnan sisällöt vaihtelevat nuorten paikallisten tarpeiden ja toiveiden, tilojen ja ohjaajien osaamisen mukaan. Toimipaikoissa nuorisohjaajat toimivat nuorten keskustelukumppaneina niin kasvokkain kuin somessakin.

Enemmän tukea tarvitseville ja syrjäytymisen riskissä oleville nuorille nuorisopalvelukokonaisuus tarjoavaa kohdennettua nuorisotyötä. Kohdennettu nuorisotyö auttaa ja tukee nuorta silloin, kuin tarvitaan yksilöllistä ja henkilökohtaista ohjausta ja toimenpiteitä. Kohdennetun nuorisotyön palveluja ovat mm. etsivä nuorisotyö sekä Luotsi-toiminta. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Palvelu on tarkoitettu 16–28-vuotiaille.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Luotsi-toiminta on tarkoitettu helsinkiläisille yläkouluikäisille nuorille. Luotsin tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä tarjoamalla nuorelle myönteisiä kokemuksia sekä mahdollisuuksia löytää sopivaa tekemistä ja harrasteita, lisätä nuoren valmiuksia, mahdollisuuksia ja toimintakykyä erilaisissa ympäristöissä ja porukoissa sekä auttaa huoltajia vanhemmuudessa ja tukea kouluun tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvissä tarpeissa. Luotsin yksi keskeinen kohderyhmä ovat yksinäiset ja syrjäänvetäytyvät nuoret.

Nuorisopalvelukokomaisuus on mukana myös Helsingin Ohjaamossa, jossa nuoret saavat tietoa, tukea ja apua erilaisiin elämäntilanteisiinsa yhdestä paikasta. Ohjaamon nuorisotyön yhtenä tavoitteena on ehkäistä nuorten yksinäisyyttä ja tarjota nuorelle mahdollisuuksia löytää kavereita, itselle sopivaa tekemistä, harrastuksia ja ryhmätoimintaa.

Helsingin kaupunki on käynnistänyt laajan ja kokonaisvaltaisen hankkeen, Mukana-ohjelman vuosille 2017–2021, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja nuorten syrjäytymisen haasteisiin. Hankeen toimenpidekokonaisuuksia ovat:

1. Jokaisella lapsella ja nuorella on sosiaalisia suhteista ja tunnekuulumisesta
2. Jokaisella lapsella ja nuorella on vähintään yksi turvallinen aikuinen
3. Jokaisella nuorelle turvataan peruskoulun jälkeinen koulutus
4. Lapsuuden köyhyys ei määritä liaksi tulevaisuutta ja mahdollisuuksia.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntapalvelukokonaisuus tarjoavaa eri-ikäisille kohdennettuja matalan kynnyksen liikuntapalveluita mm. terveydenhuollon riskiryhmissä oleville. Easy Sport tarjoaa helppoa, monipuolista ja mielekästä liikuntaa alakoululaisille. Palvelu on edullista tai kokonaan maksutonta toimintaa, jota toteutetaan yhteistyössä helsinkiläisten urheiluseurojen kanssa. EasySport-liikuntakalenteri sisältää keväällä 2019 yli 140 matalankynnyksen liikuntaryhmää ympäri kaupunkia koulujen sekä liikuntapalvelujen tiloissa pääosin iltapäivisin koulupäivän jälkeen.

FunAction tarjoaa harrasteliikuntaa 13–17-vuotiaille nuorille. Toiminta on helppoa, hauskaa, monipuolista ja laadukasta matalankynnyksen liikuntaa, johon ei tarvitse ennakoilmoittautua ja se käsittää noin 60 liikuntaryhmää. Toimintaan pääsee mukaan ostamalla 25 euroa maksavan FunAction-liikuntakortin sekä neljä euroa ladattavan asiakaskortin. Lisäksi nuorilla on mahdollisuus hakeutua maksuttomaan, yksilölliseen

FunAction-liikuntaneuvontaan, jonka tavoitteena on liikuntaharrastuksen aloittaminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

NYT-liikunnan päätoimina on viikoittainen liikuntatarjonta, joka kattaa noin 60 matalankynnyksen liikuntaryhmää ja nuorten liikuntaneuvontaa. Toimien toivotaan tavoittavan etenkin ennestään liikuntaa harrastamattomia helsinkiläisnuoria, sekä niitä joilla ei ole tällä hetkellä koulutus- tai työpaikkaa. Tärkeimpinä yhteistyökumppaneina toiminnan järjestämisessä ovat helsinkiläiset liikuntaseurat. Tavoittaakseen kohderyhmäänsä NYT-liikunta toimii läheisessä yhteistyössä kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa. Lisäksi hankkeen kohderyhmää tavoitellaan mm. TE-toimistoista, Ohjaamosta, Puolustusvoimien kutsunnoista, etsivästä nuorisotyön piiristä mm. Vamos-ryhmistä, Stadin ammattiopiston työpaikoilta, Treenaamosta ja Osaamiskeskuksesta.

Nuorille suunnatun liikuntaneuvonnan tavoitteena on tukea nuoren yksilöllisiä voimavaroja henkilökohtaisen- ja ryhmäneuvonnan keinoin. Kyseessä kolmen kuukauden prosessi, joka tähtää nuoren arkiaktiivisuuden lisäämiseen liikunnan keinoin.

Liikuntaneuvonnan tukitoimina ovat mm. vertaisliikuntaryhmät. Matalan kynnyksen alueellisia liikuntapalveluja tarjotaan alueilla, joissa tarvitaan erityistä tukea. Valintaan on vaikuttanut alueen mm. sosioekonominen tausta. Alueet ovat: Jakomäki-Tapulikaupunki, Kaarela, Mellunkylä ja Vuosaari. Lisäksi liikuntapalvelut ovat kehittäneet vuodesta 2010 lähtien kohdennettuja liikuntaneuvonnan palveluketjurakenteita yhteistyössä terveystalveluiden kanssa mm. tyyppin 2 diabetesriskissä oleville tai siihen jo sairastuneille, BMI yli 30 omaaville työkäisille sekä maahanmuuttajataustaisille helsinkiläisille.

Kirjastopalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjaston osalta ihmisiä yhteen tuovia palveluja ovat ennen kaikkea kielikahvilat, joihin ovat suomea vasta opettelevien lisäksi tervetulleita myös äidinkielenään suomea puhuvat henkilöt. Ne toimivat kahdella tasolla, toisaalta puhutun suomen kielen treenauspaikkoina niille, jotka opettelevat suomen kieltä, että sosiaalisina foorumeina niin ”kantasuomalaisille” kuin muualta tänne muuttaneille. Kielikahvilat ovat siis paitsi kielikahviloita, myös kohtaamiskahviloita. Myös kirjastojen lukupiirit, esim. Novellikoukut, ovat matalan kynnyksen toimintaa, joka saattaa ihmisiä yhteen.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Reetta Sariola, kehittämissyksikön päällikkö, puhelin: 310 32987

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

reetta.sariola(a)hel.fi
Päivi Kuusela, kehittämisasiantuntija, puhelin: 310 43963
paivi.kuusela(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 18

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Syrjäytyminen ja yksinäisyys on merkittävä ongelma. Kaupunki on käynnistänyt tai käynnistämässä toimenpideohjelmiä, joissa huomioidaan syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisy sekä kaupunkilaisten kohtaamisen ja osallisuuden mahdollistaminen. Uusien kohtaamispaikkojen tai puhelinpalvelun perustamista nykyisten ja suunnitteilla olevien lisäksi ei kannateta. Olemassa olevista palveluista ja toimenpideohjelmissä on tarpeellista viestiä tehokkaammin.

Riskiryhmien tehokkaampi huomioiminen palveluissa, palvelunsaannin helpottaminen, palveluohjaus ja arvostava asiakaspalvelu ovat keskeisiä asioita kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa sekä kaupungin toimenpideohjelmissä.

Matalan kynnyksen kohtaamispaikat ja puhelinpalvelu

Kaikki päiväkodit, koulut ja oppilaitokset toimivat lähtökohtaisesti matalan kynnyksen kohtaamispaikkoina. Päiväkodeissa ja kouluissa perheet tavataan säännöllisesti muun muassa kasvatus- ja arviointikeskusteluissa sekä vanhempainilloissa. Lisäksi kouluissa on luokka- ja/tai vanhempainiltoja. Oppilaitoksissa järjestetään esimerkiksi avoimia ovia ja vanhempainiltoja.

Tämän lisäksi kaupungissa on lukuisia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja eri-ikäisille helsinkiläisille, kuten esimerkiksi leikkipuistot, liikuntapaikat, nuorisotalot, kirjastot, kulttuuritalot, perhekeskukset ja asukastalot Helsingin Ohjaamo tarjoaa nuorille matalan kynnyksen palveluja ja toimii alustana muulle nuorten osallisuutta edistävälle toiminnalle. Matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja tarjoavat myös monet kolmannen sektorin toimijat esimerkiksi Tyttöjen ja Poikien talot. Helsingin kaupungin osallisuusmallin mukaisesti kaupungin tiloja avataan asukas- ja yhteisötoiminnalle entistä laajemmin ja niiden varaamisesta tehdään helpompaa.

Kaupungin tarjoamassa puhelinpalvelussa huomioidaan myös tarvittava palveluohjaus. Asiantuntevaa puhelinpalvelua tarjoavat myös lukuisat kolmannen sektorin toimijat.

Toiminta ja toimenpideohjelmat

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa tukea tarvitsevat lapset, nuoret ja perheet pyritään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa sekä järjestämään heille oikea-aikaisesti tarvittavat palvelut yhteistyössä lasten, nuorten, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Opiskelu- huolto toimii kouluissa ja oppilaitoksissa matalan kynnyksen syrjäytymistä ja yksinäisyyttä ennaltaehkäisevänä palveluna. Opiskelu- huolto tarjoaa myös verkossa matalan kynnyksen palvelua ja palveluohjausta Jelppii- ja Toisen asteen yhteys -sivustojen kautta. Jelppii-sivustolle on tulossa chat, ja toiselle asteelle suunnitellaan mobiilisovellusta, jonka kautta nuori voi ottaa suoraan yhteyttä opiskelu- huollon henkilöstöön. Toimialan palveluissa asiakkaat kohdataan lähtökohtaisesti yhdenvertaisesti, arvostavasti ja empaattisesti. Syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisyyn kiinnitetään huomiota myös kaupungin toimenpideohjelmis- sa.

Mukana-ohjelma, Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahanke 2017–2021, pyrkii saamaan aikaan systemisen muutoksen, jonka myötä lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvi- sen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät Helsingissä. Ohjelma kattaa kaikki kaupungin toimialat. Ohjelmassa pyritään myös tunnistamaan riskiryhmiin kuuluvat ja kohdentamaan palveluja heille. Yksi ohjelman toimenpiteistä on Me-talon perustaminen Mellunmäkeen alueen eri-ikäisten asukkaiden asukaslähtöiseksi kohtaamispaikaksi. Mukana-ohjelmassa kehitetään myös kaupungin nuoril- le tarkoitettuja nettisivuja vastaamaan paremmin sirpaloituneen tiedon haasteeseen. Mukana-ohjelma on ollut kaupunginhallituksen käsitte- lyssä 28.1.2019.

Kaikkien toimialojen yhteistyönä tehtävä kaupunkitasoinen Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2019–2021 sisältä kaupunkistrategian pääpai- nopisteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunni- telman rakentamisessa ja tavoitteiden ja toimenpiteiden suunnittelussa huomioidaan laajasti syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen se- kä riskiryhmiin kuuluvien palvelut. Esimerkiksi opiskelu- huollon yhdeksi painopisteeksi on hyvinvointisuunnitelmassa nostettu sosiaalisen kiin- nittymisen edistäminen ja siten yksinäisyyden ja koulupudokkuuden ehkäiseminen yhdessä koko koulun tai oppilaitoksen kanssa. Hyvin- vointisuunnitelma valmistuu kevään 2019 aikana.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on toteuttajana myös esimerkiksi Liikkumishjelmassa ja Stadin Ikäohjelmassa, joissa osallisuuden sekä palvelujen kehittämisen ja niiden saavutettavuuden teemat ovat esillä. Toimialan osallisuussuunnitelma vuosille 2019–2021 on esitelty joulukuussa 2018.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäiseminen sekä riskiryhmät ja heidän palvelunsa huomioidaan kaupungin toimenpideohjelmien suunnittelussa ja toteutuksessa. Lautakunta pitää nykyisiä ja toimenpideohjelmissa kehitteillä olevia kohtaamispaikkoja ja puhelinpalvelua riittävinä sekä viestinnän tehostamista kaupungin tarjoamista kohtaamispaikoista ja palveluista kannattavana. Lautakunta korostaa, että Helsingin kaupungin asiakaspalvelun on oltava yhdenvertaista, arvostavaa ja empaattista.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mari Mulari, Pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi
Heidi Roponen, Eryityssuunnittelija: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566